

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

УДК 81'276.3-053.67

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.6.1/30>

Руденко М. Ю.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

РУХЛИВІСТЬ, МІНЛИВІСТЬ МОЛОДІЖНОЇ МОВИ

Статтю присвячено розгляду питання рухливості, мінливості / певної стійкості молодіжної мови. Актуальність і важливість дослідження обумовлено можливостями, які відкриваються під час вивчення відповідних наукових джерел різними мовами для глибокого розуміння проблеми, що розглядається; дефіцитом наукової літератури за темою та відсутністю сталих поглядів на це питання. Наукова новизна статті полягає в тому, що розглянуто й узагальнено погляди й висновки широкого кола мовознавців різних наукових шкіл, еволюційний розвиток, особливості, характерні риси рухливості, мінливості молодіжної мови на протязі значного періоду часу. Питання рухливості, мінливості / певної стійкості молодіжної мови досліджено як українськими авторами, так і іноземцями. Динамічний характер молодіжного соціолекту відзначено здавна в різних мовах і країнах: Великій Британії, Німеччині, Польщі, Україні тощо. У XVIII–XIX ст. студентський жаргон з його постійно-змінною семантикою представляв собою надзвичайно рухливий шар лексики. У XIX – на початку XX ст. особливо швидко змінювався, відзначався прозорістю меж і рухливістю шкільний жаргон; в Україні швидко змінювався бурсацько-семінарський жаргон. Аналіз динаміки лексико-семантичних процесів у молодіжному соціолекті XVIII–XXI ст. показує, що він був і залишається дуже рухливим шаром мови, в якому постійно йде процес зміни та оновлення лексичного складу. Причини динамічності молодіжної мови: надзвичайна активність та динамічність молодих людей; підвладність моді; швидка зміна поколінь; прагнення протиставити себе дорослим; зміна реалій; вплив засобів масової інформації; прагнення зробити мову незрозумілою; вплив інших соціальних діалектів. Рухливість та мінливість молодіжної лексики забезпечуються різними способами та шляхами: поповнення; заміна; зміна значення; поповнення загальноживаної та літературної мови; об'єднання з лексемами інших соціальних діалектів; зникнення сленгізмів. На сучасному етапі стрімко рухливість молодіжної сленгової лексики зумовлено бурхливим розвитком цифрових технологій, поширеністю англіцизмів, розвитком письмової форми. Поряд з динамічністю молодіжної сленгової лексики їй властива консервативність. Стаття буде корисною науковцям та зацікавленим особам тим, що в ній представлено погляди авторитетних авторів минулого і сучасних на проблему на матеріалі багатьох мов. Мету дослідження щодо узагальнення та висвітлення питання рухливості, мінливості / певної стійкості молодіжної мови досягнуто.

Ключові слова: соціолект, сленг, жаргон, динамічність, певна стійкість, англіцизм, шкільний жаргон.

Постановка проблеми. Будь-яка сучасна лексика неспроможна стояти на місці. Більшість сленгізмів і сучасних виразів еволюціонують дуже природно: вони виникають з особливих ситуацій. Наприклад, для опису нових об'єктів, ідей чи випадків молоді потрібні нові, яскраві слова. І кожне молоде покоління створює такі слова, щоб описати явища та події, які з'являються.

Рухливість та мінливість молодіжної мови відзначаються здавна. Сьогодні, як і раніше,

основними причинами такої динамічності є надзвичайна активність та креативність молодих людей, підвладність сленгу швидкозмінній моді, зникнення одних реалій та поява інших, що потребують нових найменувань. Тому здебільшого в лексиконі сучасних молодих людей відсутні жаргонізми історичного студентського та шкільного жаргону попередніх століть, які означають явища, що не зустрічаються в наші дні.

Ми досліджуємо зазначену тему не випадково, бо молодіжна мова є невичерпним джерелом творчості, лінгвістичних новацій. Вивчаючи особливості та характерні риси молодіжної мови, легше зрозуміти тенденції та зміни, що відбуваються в мові взагалі й соціальних діалектах зокрема.

Наскільки нам відомо, в Україні бракує наукових досліджень, присвячених вивченню питання мінливості, рухливості молодіжної мови на різних етапах її функціонування.

Робота буде корисна науковцям та зацікавленим особам тим, що в ній представлено погляди авторитетних авторів, які дослідили динамічність соціолектів на лексичному та фразеологічному матеріалі багатьох мов.

Матеріали дослідження складають положення наукових праць (монографій, наукових статей, словників, навчальних посібників, дисертаційних досліджень) авторів різних часів на базі багатьох мов, що присвячені вивченню молодіжних соціолектів узагалі й питанню їх динамічності / певної стабільності.

Вивчення поглядів авторів на рухливість, мінливість сучасної молодіжної мови та минулих часів цікаво не тільки з лінгвістичної, але й з соціолінгвістичної точки зору, бо дозволяє краще представити собі картину студентського, школярського, семінарського, підліткового, узагалі молодіжного життя на різних етапах, більше взнати про інтереси, побут і культуру молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення та аналіз наукової літератури, в якій розглядаються актуальні проблеми існування і розвитку рухливості, мінливості молодіжної мови свідчать про те, що це питання не є в пріоритеті сучасних українських дослідників. Зазначена обставина, звичайно, ускладнює підбір літератури за темою статті. Проте, така література існує. Інтерес, на наш погляд, представляють наступні дослідження.

У праці Е. К. Агілар та Е. Г. Франко «Голоси та висловлювання нинішнього молодіжного сленгу Мадрида» [9] досліджено мовлення молодих іспанців на прикладах найбільш характерних сленгових слів і виразів. Наведено докладний словник сучасного сленгу, дано ґрунтовні пояснення та приклади. Цінним є порівняння сленгу сучасного і попередніх поколінь молодих людей. Пояснено причини рухливості сленгу. Приділено увагу питанню значної кількості англіцизмів у мові юнаків та дівчат.

Ст. Кураеда та Н. А. Мар у своєму дослідженні «Вплив молодіжного сленгу на індонезійську

мову» [22] дають визначення терміну *сленг*, аналізують вплив молодіжної мови на індонезійську літературну мову. Уважають, що сленгова мова підлітків цікава та творча, але вона не повинна вступати в суперництво з літературною мовою. Розглядають причини динамічності молодіжної мови, шляхи та способи трансформації сленгізмів. Аналізують вплив Інтернету, зокрема соціальних мереж, певних сайтів на створення, динаміку сленгу молодих людей.

Вирізняється ґрунтовним аналізом стаття І. Николіва «Місце сленгу у мовленні хорватської молоді» [4]. Автор дає загальну характеристику сленгу, розглядає його як елемент мовлення сучасної хорватської молоді. Досліджено лексико-семантичні особливості сленгу, наведено яскраві приклади вживання сленгізмів. Значну увагу приділено розгляду динамічності та швидких змін у складі сленгу. Розглянуто причини змін у молодіжній лексиці, а також її характеристику та приклади сленгових одиниць, що існують протягом тривалого часу.

Заслуговують на увагу також дослідження Дж. Коулман [14], Л. О. Ставицької [8], М. Угот [31], в яких глибоко розкрито особливості та характерні риси молодіжної мови, зокрема питання її рухливості, мінливості / певної стійкості. Наша стаття спрямована на те, щоб збагатити скарбницю попередніх авторів щодо дослідження проблеми динамічності молодіжної мови. Зокрема розглянути питання, що потребують більш глибокого вивчення: історичний аспект проблеми, розуміння природи та особливостей, причини рухливості, мінливості, шляхи поповнення молодіжної мови.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення та висвітлення питання рухливості, мінливості / певної стійкості молодіжної мови.

Виклад основного матеріалу

1. Рухливість, мінливість / певна стійкість молодіжної мови в історичному ракурсі. Такі риси молодіжної мови як рухливість і мінливість виявляють себе здавна. У XVIII–XIX ст. студентський жаргон з його постійно змінною семантикою представляв собою надзвичайно рухливий шар лексики. Це підтверджується численними прикладами, зареєстрованими в словнику Ф. Клуге [20].

У XIX – на початку XX ст. особливо швидко змінювався, відзначався прозорістю меж і рухливістю шкільний жаргон. Зникали насамперед непотрібні жаргонізми, що не відзначалися яскравістю, експресією, гумором. Залишалися такі, що

відображали інтереси школяра, почуття, настрої, людські відношення, лайки, погрози тощо [5, с. 117]. На недовговічність сленгу англійських школярів XVIII–XIX ст. звертає увагу Дж. Коулман [14, р. 60].

Швидко змінювався бурсацько-семінарський жаргон. Й. О. Дзендзелівський [1, с. 168–169, 171–172] наголошує на значній відмінності бурсацького жаргону кам'янець-подільських семінаристів станом на першу половину 50-х рр. XIX ст. порівняно з 1904–1906 рр. Однаковими виявилися лише 5 жаргонізмів (*жид* – пляма (чорнильна); *свинарія* – семінарія; *книга живота* – *книга животная* – кондуїт; *красовуля* – чарка – здорова чарка; *кушка* – ніс, здоровий ніс). За 50 років у лексичному складі відбулися докорінні зміни, це став ніби інший жаргон.

Поступово молодіжна жаргонна лексика виходить за межі своєї групи. Частина українських шкільних жаргонізмів та арготизмів XIX – початку XX ст., з тими ж або зовсім іншими значеннями, використовується в інших жаргонах, що свідчить про прозорість меж і рухливість цього соціолекту.

Молодіжний сленг швидко реагує на зміни в суспільстві, політиці. Наприклад, коли молодіжні рухи в західному світі стали повставати проти ідеалів 1960–1970-х рр., їх сленг відображав зміни, що відбувалися: створювалися численні неологізми, частина лексики випадала з уживання [14, р. 90–91].

Молодіжна мова змінюється настільки швидко, що сучасна молодь не завжди може зрозуміти мову однолітків 10–30-річної давності. Мова сьогоденних користувачів соціальних мереж, месенджерів, комп'ютерників, хакерів, геймерів, вуличних музикантів виглядає революційно порівняно з лексиконом молоді 1990-х років.

Отже, спостереження за динамікою лексико-семантичних процесів у молодіжному соціолекті XVIII–XXI ст. показує, що він був і залишається дуже рухливим шаром мови, в якому постійно йде процес зміни та оновлення лексичного складу.

Попри визнану мінливість та рухливість молодіжної лексики на протязі століть, неможливо ігнорувати очевидність її певної живучості. Відомо багато сленгізмів, що існували в мові десятиліття, навіть століття й залишалися сленгом. У сучасній літературі зустрічаємо приклади римованого сленгу, що існує з середини XIX ст. Деякі сленгізми збереглися з часів У. Шекспіра (XVI–XVII ст.), а також з XVIII ст. [10, р. 78]. Наявні в сучасній загальнонаціональній німецькій мові

лексеми *Besen*, *Mieze*, *Schnepfe* ведуть походження від жаргону студентів XVII ст. [5, с. 191].

Якщо звернутися до галицької студентської лексики, то попри притаманної їй рухливості, зустрічаємо певну стійкість. На початку і навіть у першій половині XX ст. молоді люди використовують сленгові слова, які були поширені в XIX ст.: *belfer* «вчитель», *zryć* «не знати, як щось зробити, не відповісти», *wórka* «чотири», *dwója* «два», *lżus* «товариш, який підлещується вчителям» [24, с. 71–72].

Молодіжний сленг зберігається (певний час не змінюється), коли обставини чи стосунки серед молоді залишаються відносно постійними і нові користувачі сленгу із задоволенням асоціюються з колишніми. Одяг, музика можуть змінюватися, але доки основна філософія приймається, терміни сленгу не виходять із ужитку. Наприклад, бітники продовжували активно вживати джазовий сленг. Подібний сленг використовували і хіпі, лише з невеликим розширенням сенсу [14, р. 90–91].

2. Розуміння природи та особливостей рухливості, мінливості молодіжної мови. Найяскравішим і визначальним процесом у розвитку лексики молодіжної мови виступає постійне і інтенсивне збагачення її за рахунок нових, раніше не відомих мовцям, слів. Цей процес відбувається безперервно, відбиваючи зміни в навколишньому світі, відповідаючи потребам носіїв мови. Людям подобається змінювати свою мову майже так само, як вони змінюють поділ чи краватку. Це особливо помітно серед підлітків, для яких торішний одяг та зачіски можуть викликати збентеження так само, як торішня мова також може спричинити збентеження [31, р. 232].

Л. Масенко [3, с. 91] зазначає: «...молодіжні жаргони, на відміну від більшості професійних соціолектів із давньою традицією вживання, належать до змінних, динамічних систем. Тривалими в них є тільки механізми творення слів, самі ж слова виникають і зникають разом із зміною складу груп, хоча окремі жаргонізми проникають до загальнонародної мови». Особливо сильно змінюються молодіжні групові жаргони.

Дослідження групової мови японської молоді свідчить, що вона користується новоутвореною лексикою від 3 до 5 років (стилістично нейтральною лексикою – набагато довше). Це пов'язано з підвищеним почуттям належності до певної спільноти, де коло користувачів є обмеженим [2, с. 45].

Причини динамічності молодіжної мови:

1) Надзвичайна активність та креативність молодих людей. Усі сленгізми, що втратили

семантичну та експресивну свіжість, швидко замінюються новими, більш ефективними. Сленг представляє слова яскравими і метафоричними [26, р. 311].

2) Підвладність молодіжного сленгу швидкозмінній мовній моді, динаміці суспільно-політичного буття [8, с. 45].

3) Швидка зміна поколінь та оновлення їхньої мови [15, р. 227], безперервна динаміка самої молодіжної соціальної групи.

4) Прагнення підлітків протиставити себе дорослим, виділитися [23, р. 50]. З цією метою урізноманітнюють мовлення власними новотворами [4, с. 93–94].

5) Зникнення одних реалій та поява інших. Багато сленгових термінів, які використовували попередні покоління, сьогодні зникли з лексику молодих людей: *радіокасета, музичний програвач* тощо [9, р. 149].

6) Вплив сучасних засобів масової інформації та комунікації [4, с. 94].

7) Прагнення молодих людей зробити свою мову незрозумілою іншим.

8) Вплив інших соціолектів, старшого покоління [22, р. 225].

Рухливість та мінливість молодіжної лексики забезпечуються різними способами та шляхами:

1) Поповнення (створення нових сленгізмів). У молодіжному середовищі нові терміни та фрази виникають на основі актуальних трендів та технологій. Мета: зробити мову цікавішою та привабливішою для молодіжних груп [32, с. 71].

2) Заміна іншими сленгізмами [22, р. 226].

3) Зміна значення, переосмислення сленгізмів [4, с. 93].

4) Поповнення загальноживаної чи літературної мови. В Іспанії багато лексичних одиниць молодіжного сленгу перейшли до загального лексику [17, р. 44].

5) Об'єднання молодіжних сленгізмів із лексемами інших соціальних діалектів.

6) Зникнення сленгізмів. Слова арго, які використовують торговці одягом (зокрема й молоді) у Тегерані є непостійні і можуть зникати з часом [28, р. 180].

3. Сучасні та нові тенденції в процесі рухливості, мінливості молодіжної мови. На сучасному етапі стрімка рухливість молодіжної сленгової лексики зумовлена бурхливим розвитком цифрових технологій. На розвиток молодіжного сленгу значно впливає активне функціонування в Інтернеті соціальних мереж, сайтів, платформ, форумів, учасниками яких є насамперед молодь

[22, р. 225]. Мова молодих людей в Інтернеті розкута, часто груба, рухома та мінлива. Щоб висловлювати свої погляди коротше та лаконічніше, юнаки та дівчата часто створюють незвичайні скорочення, акроніми та емодзі. Постійно знаходять нові слова, вирази та меми, які швидко поширюються на різних платформах. Зокрема, меми стали помітною формою онлайн-комунікації, передаючи ідеї, гумор та соціальні коментарі за допомогою візуальних зображень або відео, що супроводжуються дотепними підписами або текстовими накладаннями [30, с. 592]. Особливо виділяються серед молоді представники покоління Z, які є новаторами в розвитку мови [27, р. 49].

Заслугове на увагу лексика кіберспорту, в якому беруть активну участь багато молодих людей. Вона постійно видозмінюється.

На сучасному етапі стрімка рухливість сленгової лексики зумовлена тим, що молодь у стислі терміни освоює величезну кількість сленгових одиниць з інших мов, особливо з англійської. Зважаючи на рухливість сленгу, англіцизми встигають проходити лише початкові або проміжні етапи мовної адаптації, а потім замінюються новими одиницями. Це відноситься до молодих користувачів з багатьох країн. Наприклад, Е. К. Агілар та Е. Г. Франко [9, р. 148] відзначають зростання включення англіцизмів до сленгу молодих людей в Іспанії. У Кот-д'Івуарі місцевий сленг нучі (*pouchi*) дуже динамічний, постійно оновлюється, створюючи неологізми. Це пов'язано з тим, що нучі запозичує як місцеві мови, так і європейські: французьку, англійську та іспанську [11, р. 420].

Серед сучасних тенденцій у питанні рухливості, мінливості молодіжної мови слід відзначити її письмову форму, яка характеризується нестійкістю лексичного складу, рухливістю, постійно поповнюється свіжими сленгізмами [7, с. 104, 106].

Особливо швидко сленг оновлюється в студентських спільнотах, оскільки щорічно нові студенти додають до нього свіжі неологізми, створюють власні форми. У Технологічному університеті Крос-Рівер (Нігерія) деякі види сленгу використовуються лише певними групами студентів. Наприклад, сленг різних сучасних технологій, зокрема комп'ютерний. У результаті, цей сленг згодом також поширюється серед решти студентів університету і навіть за межі учбового закладу [31, р. 237].

У сучасних тяжких та незвичайних обставинах мова молоді Донецького регіону постійно поповнюється свіжими сленгізмами як загально-

молодіжними, так і такими, що викликані тривалими та динамічними бойовими діями на даній та прилеглий території, політичною нестабільністю, активною міграцією молоді: *хайп* «галас, ажютаж»; *тролінг* «знущатися, підбурювати»; *лойс* «мені подобається»; *криндж* (*кринж*) «відчуття сорому, незручності за когось, за щось»; *русня* «прихильник російського світу, росія, росіяни», *орки* «російські солдати, росіяни»; *ждун* «той, хто чекає приходу російських військ»; *пташка* «безпілотний літальний апарат (БПЛА) або дрон» тощо.

У молодих наркоманів, представників LGBT постійна рухливість, оновлення сленгових лексичних одиниць та виразів пов'язані з бажанням приховати від сторонніх зміст сказаного [6, с. 136]. При цьому, наркомани не зупиняються на рівні використання метафор і прізвиськ, а переходять до створення більш складних кодів. Н. Гхоунане [16, р. 420–421] відзначає швидке старіння та перехід у розряд повсякденного мовлення закодованого наркотичного сленгу алжирських підлітків.

Особливо нестійка в часі молодіжна оцінна лексика. На зміну словам типу *залізно*, *потрясно*, *дико*, *класно*, *круто*, *кайфово* (лексика української молоді 1980–1990-х рр.) прийшли *стрьомно*, *заиквар*, *фірмовий*, *ауф*, *бомбити*, *флексити*, *хайпувати*. Оціночна лексика постійно оновлюється.

Зі зростанням можливостей спілкування виникає необхідність у незвичних скороченнях, сленгових словах, виразах, емодзі та мемах, що запам'ятовуються і які можуть виражати емоції коротким, але барвистим чином. Цим можна пояснити той факт, що зараз у світі молодь використовує сленгові одиниці набагато інтенсивніше, ніж кілька десятиліть тому.

4. Певна стійкість молодіжної мови. Деякі науковці вважають, що словниковий склад молодіжного сленгу виявляється значно стійкішим, ніж уявлялося раніше. Проте, до питання швидкої змінності / живучості молодіжних сленгізмів слід підходити диференційовано. Цей результат ґрунтується на тому, що одні пласти лексики швидко змінюються, інші – ні. Живучість, насамперед, забезпечують стійкі групи молоді, наприклад, музикантів, тематичних форумів в Інтернеті тощо. Знову-таки згадаємо про експресивність сленгових одиниць. Сленгізм, що зберіг експресивність продовжує функціонувати. Слід ураховувати існування базового ядра сленгової лексики. Такі сленгізми існують довго [6, с. 136].

Звернемося до англійського сленгу. Його основний лексичний склад, а також фонетична

і граматична будова відзначаються величезною життєздатністю: дуже багато лексем сучасного сленгу і ряд його граматичних і фонетичних рис існували задовго до виникнення літературного стандарту. Основний кістяк залишається незмінним [5, с. 180]. У словнику Ф. Гроуза [18] є сімдесят лексем, які в останній чверті XVIII ст. були або солдатським сленгом, солдатським жаргоном, або загальним жаргоном, що належить солдатам. Багато з них зберіглося до наступного століття, і близько десяти використовувалися в першій половині XX століття [25, р. 253].

У багатьох школах Англії є свій сленг, який передається від покоління до покоління. На сайтах деяких учбових закладів розміщені свої традиційні сленгізми. Наприклад, на веб-сайті Ітона є сленгізми: *beak* “a master” (з 1888 р.), *div* “a lesson”, *head man* “headmaster” and *slack bobs* “boys who neither row nor play cricket” (з 1865 р.) [14, р. 60–61].

І. Берк та Д. Хьюз [13, р. 280] звертають увагу на незвичайну довговічність багатьох австралійських сленгових термінів. У рідкісних випадках деякі лексеми залишаються «свіжосленговими» протягом багатьох десятиліть, що помітно порушує стереотипи. Учні середніх шкіл віком 13–18 років в австралійському штаті Вікторія використовують у спілкуванні не тільки «свіжий» сленг, але й той, що вийшов з моди, асоціюється зі старшими австралійцями. Причому застосовують його «іронічно» або «як жарт».

Конкретну лексику із зазначенням існування її в студентській мові в XVII–XVIII століттях знаходимо в словнику відомого дослідника німецького аргю (*Gaunersprache*) Л. Гюнтера [19] та в лексиконі Х. Кюппера [21]. У словнику Ф. Клуге [20] містяться буршські жаргонізми з посиланням на лексикографічні джерела XVIII століття.

Л. Беллоне [12, р. 330–331] фіксує наявність лексики молодіжного сленгу 1960-х рр. у молодіжній італійській мові кінця XX–XXI ст. Кожне покоління іспанської молоді вводить у свій лексикон жаргонні слова, які раніше не використовувалися багато років: *marrón*, *movida*, *tío*, *tronco* [9, р. 149]. В. Gómez-Pablos Calvo [17, р. 44] також зазначає, що іспанська молодь використовує актуальні сленгові слова, які були популярними сорок або більше років тому: *bocata*, *carroza*, *mili*, *pureta* та ін.

Л. Ставицька [8, с. 137] звертає увагу на динаміку жаргонного ряду «К. Широцький – молодіжний соціолект другої половини XX – початку XXI ст.». На тлі практичної відсутності типоло-

гічних збігів бурсацько-семінарського жаргону (1901–1906) з молодіжною субмовою 1920-х рр. доволі парадоксальною виглядає наявність значної питомої частки елементів бурсацького жаргону в українському молодіжному соціолекті другої половини ХХ ст.: *диміти* – курити; *коза* – молода дівчина; *морозити* – балакати дурниці; *цвайка* – двійка; *венера* – сифіліс тощо.

Аналіз уживання молодими хорватцями станом на 2003 рік слів зі словника Й. Хамма (1940) показує, що двадцять один відсоток лексем як і раніше використовуються, хоча зі зміненним значенням; п'ятдесят чотири відсотка стали невідомими та незрозумілими мовцям, а тринадцять відсотків зрозумілі, але ж не використовуються [29, s. 64]. Отже, через шістдесят три роки має місце актуальність частини лексем. Наприклад, залишаються актуальними сленгізми: *balkoni* – груди, *dojke* (жіночі груди), *dignuti* – ukrasti (вкрасти), *drot* – policajac (міліціонер), *folirati* – lagati (обманювати), *kec* – jedinica (одиниця), *labrnja* – usta (губи, рот), *lova* – novac (гроші), *surla* – velik nos (великий ніс), *tintara* – glava (голова), *zbrisati* – robjeci (втекти), *cuga* – rice (напитки), *plugati* – pušiti (палити) [4, с. 94].

У лексиці сучасної молоді Донецького регіону зустрічаємо сленгізми, що успадковані від попередніх поколінь, наприклад, 1980–1990-х рр.: *двохсоті* «загиблі під час бойових дій», *дерева́ний* «знецінена грошова одиниця», *чувак* «хлопець», *іде дах* «неадекватна поведінка», *грузити* «нав'язувати комусь свою точку зору», *бавло* «гроші».

Отже, сленговій лексиці притаманна рухливість, проникність і, в той же час, консервативність.

Висновки. Матеріал, викладений у статті, дозволяє зробити наступні висновки. Молодіжна мова є невичерпним джерелом для дослідження, бо вона завжди свіжа, творча, експресивна, загадкова і цікава. Характерні її риси – рухливість, мінливість, виявляють себе здавна. У XVIII–XIX ст. надзвичайно рухливим був жаргон студентський і шкільний. Швидко змінювався бурсацько-семінарський жаргон в Україні.

Поступово молодіжна жаргонна лексика виходила за межі своєї групи, використовувалася в інших жаргонах, що свідчить про прозорість меж і рухливість цього соціолекту.

У ХХ ст. молодіжний сленг швидко реагував на зміни в суспільстві, політиці. У подальшому молодіжна мова змінюється настільки швидко, що

сучасна молодь не завжди може зрозуміти мову однолітків 10–30-річної давності.

Спостереження за динамікою лексико-семантичних процесів у молодіжному соціолекті XVIII–XXI ст. показує, що він був і залишається дуже рухливим шаром мови, в якому постійно йде процес зміни та оновлення лексичного складу.

Найяскравішим і визначальним процесом у розвитку лексики молодіжної мови виступає постійне і інтенсивне збагачення її за рахунок нових, раніше не відомих мовцям, слів та виразів. Цей процес відбувається безперервно, відбиваючи зміни в навколишньому світі, відповідаючи потребам носіїв мови.

Причини динамічності молодіжної мови: надзвичайна активність та креативність молодих людей; підвладність молодіжного сленгу швидкозмінній мовній моді; швидка зміна поколінь; прагнення підлітків протиставити себе дорослим; зміна реалій; вплив засобів масової інформації та комунікації; прагнення зробити мову незрозумілою; вплив інших соціолектів.

Рухливість та мінливість молодіжної лексики забезпечується різними способами та шляхами: поповнення (створення нових сленгізмів); заміна; зміна значення; поповнення загальноживованої чи літературної мови; об'єднання з іншими соціолектами; зникнення.

На сучасному етапі стрімка рухливість молодіжної сленгової лексики зумовлена бурхливим розвитком цифрових технологій. На розвиток молодіжного сленгу значно впливає активне функціонування в Інтернеті соціальних мереж, сайтів, платформ, форумів, учасниками яких є насамперед молодь. Мова молодих людей в Інтернеті розкута, часто груба, рухлива та мінлива. Щоб висловлювати свої погляди коротше та лаконічніше, юнаки та дівчата часто створюють незвичайні скорочення, акроніми, емодзі, меми. Стрімка рухливість сленгової лексики зумовлена також тим, що молодь у стислі терміни освоює величезну кількість сленгових одиниць з інших мов, особливо з англійської.

Попри визнану мінливість та рухливість молодіжної лексики на протязі століть, неможливо ігнорувати очевидність її певної живучості. Відомо багато сленгізмів, що існували в мові десятиліття, навіть століття й залишалися сленгом. Деякі науковці вважають, що словниковий склад молодіжного сленгу виявляється значно стійкішим, ніж уявлялося раніше. Проте, до питання швидкої змінності / живучості молодіжних сленгізмів слід підходити диференційовано. Цей результат ґрун-

тується на тому, що одні пласти лексики швидко змінюються, інші – ні. Отже, сленговій лексиці притаманна рухливість, проникність і, в той же час, консервативність.

Матеріали нашої роботи свідчать про притаманність молодіжній мові, як і в цілому соціальним діалектам, постійної динаміки, рухливості та мінливості. Мовознавці багатьох країн зробили значний внесок у вивчення та висвітлення вищезазначеної проблеми. Виходячи з аналізу вважаємо, що нам удалося проаналізувати та узагальнити особливості, риси, що характеризують процес динамічності молодіжної мови, погляди мовознавців на проблему. Розкриття вищевикладених результатів та висновків свідчить про досягнення поставлених цілей у статті.

Значення результатів дослідження полягає в тому, що нами підняті питання, яким недостатньо приділяють уваги сучасні науковці в Україні. Стаття цікава мовознавцям і стане матеріалом для осмислення стану молодіжної мови в різних аспектах, наукової розробки, дискусій з даної проблеми, подальшого вдосконалення методології досліджень; сприяє викладанню курсів лінгвістичних дисциплін у вищих навчальних закладах, організації культурно-просвітницької роботи. У дослідженні висвітлено питання, які відкривають можливості для їх подальшого глибокого і всебічного вивчення.

Перспективи майбутніх досліджень ми бачимо в таких питаннях: 1) гендерні особливості молодіжної мови; 2) функції молодіжної мови.

Список літератури:

1. Дзензелівський Й. Дослідження К. В. Широцьким жаргону учнів Кам'янець-Подільської духовної семінарії. *Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія*. Харків, 1998. Т. 6. С. 167–174.
2. Кравець О. І. Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти : дис. ... доктора філософії : 035. Київ, 2023. 239 с.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики : посібник. Київ : Києво-Могилянська академія, 2010. 243 с.
4. Ніколів І. Місце сленгу у мовленні хорватської молоді. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Серія : Мовознавство*. Львів, 2012. Вип. 19. С. 91–99.
5. Руденко М. Ю. Арго, жаргон і сленг у європейському й американському мовознавстві: історія і сучасний стан дослідження : дис. ... канд. філол. наук. Слов'янськ : Донбаський державний педагогічний університет, 2019. С. 102–103.
6. Руденко М. Ю. Сучасний молодіжний соціолект: тенденції розвитку та характерні риси. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту. Серія: Філологія*. 2022. Вип. 58. С. 130–139. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.58.31>.
7. Руденко М. Ю. Письмова мова молоді: характерні риси, тенденції розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту. Серія: Філологія*. 2024. Вип. 67. С. 100–108. DOI <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.67.24>.
8. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
9. Aguilar E. C., Franco E. G. Voces y expresiones del argot juvenil madrileño actual. *Circulo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*. 2018. 74. P. 147–168. DOI: <http://dx.doi.org/10.5209/CLAC.60518>.
10. Andersson L., Trudgill P. Bad Language. Oxford; Cambridge (Mass) : Blackwell, 1990. 202 p.
11. Aoule M. B. Le nouchi dans les pratiques langagières dans les classes du primaire a Abidjan. *Akofena*. 2023. n. 007, vol. 3. P. 417–424.
12. Bellone L. Per un nuovo itinerario gergale nella letteratura del secondo '900: "Lo sbarbato di" Umberto Simonetta. *Carte Romanze*. 2019. 7(1). P. 321–339. DOI: [10.13130/2282-7447/11992](https://doi.org/10.13130/2282-7447/11992).
13. Burke I., Hughes D. Introduction: From "people's poetry" to "dustbin language": Slang in Australian English. *Australian Journal of Linguistics*. 2024. Vol. 44, no. 4. P. 279–282. DOI: <https://doi.org/10.1080/07268602.2024.2444233>.
14. Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
15. Falco D. D. "Cosi veloce e cosi immortale". Fluo tra slang, prosa d'arte e brevità. *inOpera*. 2024. II, 2. P. 220–236. DOI: <https://doi.org/10.54103/inopera/24179>.
16. Ghounane N. A Thorough Examination of Teens Drug Slang in Algeria. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2020. Vol. 11, no. 1.28. P. 419–431. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awei/vol11no1.28>.
17. Gómez-Pablos Calvo B. Anglicismos crudos y adaptados en el Diccionario del léxico juvenil en España (2023). *Dicenda. Estudios de lengua y literatura españolas*. 2024. 42. P. 43–55. DOI: <https://dx.doi.org/10.5209/dice.94412>.

18. Grose F. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.
19. Günther L. Die deutsche Gaunersprache und verwandte Geheim- und Berufssprachen. Leipzig : Quelle und Meyer, 1919. XVIII, 238 s.
20. Kluge F. Deutsche Studentensprache. Straßburg : Verlag Karl J. Trübner, 1895. X, 136 s.
21. Küpper H. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Jugenddeutsch von A bis Z. Düsseldorf; Hamburg : Claassen Verlag, 1970. Bd. 6. 438 s.
22. Kuraedah St., Mar N. A. The Impact of Slang in the using of Indonesian language for young generation. *Langkawi: Journal of The Association for Arabic and English*. 2016. Vol. 2, no. 2. P. 219–232.
23. Neshkovska. The Anti-language in the English as a Foreign Language Curriculum. *Respectus Philologicus*. 2020. Vol. 37(42). P. 47–61. DOI: <http://dx.doi.org/10.15388/RESPECTUS2020.37.42.38>.
24. Pacula J. Słownictwo uczniów szkół galicyjskich z przełomu XIX i XX wieku (na tle ówczesnych gwar uczniowskich z innych regionów). *Acta Universitatis Lodzianis. Folia linguistica*. 2023. 57. S. 59–76. DOI: <https://doi.org/10.18778/0208-6077.57.04>.
25. Partridge E. Slang to-day and yesterday. London : Routledge & Kegan Paul LTD, 1954. ix, 476 p.
26. Partridge E. Usage and Abuse: A Guide to Good English. London : Penguin Books, 1999. 401 p.
27. Reyes M. Translating Filipino Slangs: Localization of Neologisms. *Scientia – the international Journal on the Liberal Arts*. 2024. 13, № 2. P. 44–53. DOI: <https://doi.org/10.57106/scientia.v13i2.188>.
28. Samaei S. M., Azimi M. The argot used by clothing merchant in tehran. *Dialectologia*. 2023. 30. P. 177–189. DOI: [10.1344/DIALECTOLOGIA2023.30.7](https://doi.org/10.1344/DIALECTOLOGIA2023.30.7).
29. Skelin Horvat A. Sleng kao odraz identiteta mladih : doktorska disertacija. Zagreb, 2009. 384 s.
30. Telaumbanua Y. A., Zandrato N. E. C., Nazara B. T., Harefa E. C., Harefa A. Analyzing the Language Style of Generation Z Teenagers in Their Instagram Posts. *Jelita: Journal of English Language Teaching and Literature*. 2024. Vol. 5, no. 2. P. 588–600.
31. Ugot M. From Slang to Acceptability: Style-Shifting Variation in English Language Usage by Students of CRUTECH, Calabar, Nigeria. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*. 2014. Vol. 3, no. 1. P. 231–239. DOI: [10.7575/aiac.ijalel.v3n.1p.231](https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v3n.1p.231).
32. Xega E., Çyfeku J. Youth language: exploring attitudes and perceptions of Albanian students toward these new linguistic patterns. *Orbis Linguarum*. 2025. Vol. 23, issue 1. P. 69–80. DOI: <https://doi.org/10.37708/ezs.swu.bg.v23i1.7>.

Rudenko M. Yu. MOBILITY, CHANGEABILITY OF YOUTH LANGUAGE

The article is devoted to the consideration of the issue of mobility, variability / certain stability of youth language. The relevance and importance of the study is due to the opportunities that open up when studying relevant scientific sources in different languages for a deep understanding of the problem under consideration; the shortage of scientific literature on the topic and the absence of stable views on this issue. The scientific novelty of the article lies in the fact that the views and conclusions of a wide range of linguists of different scientific schools, the evolutionary development, features, characteristic features of mobility, variability of youth language over a significant period of time have been considered and summarized. The issue of mobility, variability / certain stability of youth language is studied by both Ukrainian authors and foreigners. The dynamic nature of the youth sociolect has long been noted in different languages and countries: Great Britain, Germany, Poland, Ukraine, etc. In the XVIII–XIX century student jargon with its constantly -changing semantics represented an extremely mobile layer of vocabulary. In the XIX – early XX centuries school jargon changed especially quickly, was distinguished by the transparency of boundaries and mobility; in Ukraine, college-seminar jargon changed rapidly. Analysis of the dynamics of lexical-semantic processes in youth sociolect XVIII–XXI centuries shows that it was and remains a very mobile layer of language, in which the process of changing and updating the lexical composition is constantly underway. The reasons for the dynamism of youth language: extraordinary activity and dynamism of young people; subordination to fashion; rapid change of generations; desire to oppose themselves to adults; changing realities; influence of the media; desire to make language incomprehensible; influence of other social dialects. The mobility and variability of youth vocabulary is ensured by various means and ways: replenishment; replacement; change of meaning; replenishment of common and literary language; combination with lexemes of other social dialects; disappearance of slangisms. At the present stage, the rapid mobility of youth slang vocabulary is due to the rapid development of digital technologies, the prevalence of anglicisms, and the development of the written form. Along with the dynamism of youth slang vocabulary, it is characterized by conservatism. The article will be useful to scientists and interested persons because it presents the views of authoritative authors

of the past and present on the problem based on the material of many languages. The purpose of the study to generalize and highlight the issue of mobility, variability / certain stability of youth language has been achieved.

Key words: *sociolect, slang, jargon, dynamism, certain stability, anglicism, school jargon.*

Дата надходження статті: 05.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025